

KRİPTO VARLIK PİYASASI E-BÜLTENİ

SAYI: 31

21/09/2026 – 28/09/2026



KÜRESEL EKONOMİ VE KRİPTO VARLIK GÜNDEMİNDE ÖNE ÇIKAN HABERLER

Amerika Birleşik Devletleri'nde eylül ayına ilişkin öncü Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) verileri yayımlandı. S&P Global tarafından açıklanan verilere göre imalat PMI, eylül ayında 57,0 seviyesine yükselerek son 52 ayın en yüksek seviyesine ulaştı. Hizmet PMI ise 58,7 ile son 59 ayın en yüksek seviyesine çıkarken, imalat ve hizmet sektörlerini birlikte kapsayan bileşik PMI 58,4 olarak gerçekleşti. PMI verilerinde 50'nin üzerindeki değerler ekonomik faaliyette genişlemeye, 50'nin altındaki değerler ise daralmaya işaret etmektedir.

ABD'de hisse senedi piyasasında geçtiğimiz hafta pozitif görünüm etkili oldu. Haftalık bazda S&P 500 endeksi yüzde 1,21, NASDAQ endeksi yüzde 2,06 ve Dow Jones endeksi yüzde 0,28 seviyesinde yükseldi.

Meta tarafından 8 Eylül tarihinde kullanıma sunulan yapay zeka asistanı Muse, ABD'de Apple App Store ve Google Play'de ücretsiz uygulamalar arasında ilk sıraya yükseldi. Sensor Tower verilerine göre Muse, lansmanından ardından ilk altı günde 902 binden fazla indirilerek Meta'nın önceki yapay zekâ uygulaması Meta AI'nın aynı dönemde kaydettiği 773 bin indirmeyi geride bıraktı. Muse'a yönelik güçlü ilginin yapay zekâ altyapısı ve çip talebine ilişkin beklentileri desteklemesiyle birlikte Meta ve bazı yarı iletken şirketlerinin hisselerinde yükseliş kaydedildi.

ABD'nin 10 yıllık tahvil getirisi hafta içinde yüzde 5,23'e yükselerek son 19 yılın en yüksek seviyesini kaydetmesinden sonra haftayı yüzde 5,17 seviyesinde tamamladı.

ABD ve Çin, karşılıklı ticarete her iki yönde 30'ar milyar ABD doları tutarındaki hassas olmayan ürünlere daha avantajlı tarife uygulanmasına yönelik tavsiyeler üzerinde uzlaştı. Taraflar ayrıca nadir toprak elementleri ve diğer kritik minerallerin tedarik zincirlerinde yaşanan sorunlara ilişkin çalışmaların sürdürülmesi konusunda mutabakata varırken, yapay zekanın risk ve faydalarının ele alınacağı ortak bir diyalog mekanizması oluşturulması konusunda da anlaşmaya vardı.

Reuters'ın 22 Eylül 2026 tarihli haberine göre, NatWest, Bank of America, ING ve Capital One'ın da aralarında bulunduğu bankalar, kullanıcılar adına alışveriş ve ödeme işlemleri gerçekleştiren

yapay zekâ ajanlarının dolandırıcılık ve veri güvenliği risklerini artırabileceği konusunda uyarıda bulundu. Bankalar, yapay zekânın ödeme süreçlerinde kullanımının açıkça belirtilmesi, karar alma süreçlerinde şeffaflığın artırılması ve müşteri verilerinin korunmasına yönelik standartların geliştirilmesine yönelik çağrıda bulundu.

Küresel tarafta kripto varlık alım satım platformu olarak faaliyet gösteren Bitget, 24 Eylül akşam saatlerinde bir siber saldırıya maruz kaldı. Bitget, saldırının özel anahtarların veya imzalama sisteminin ele geçirilmesinden kaynaklanmadığını, sıcak ve ılık cüzdan altyapısındaki kritik bir backend sisteminin ele geçirilmesi, işlem verilerinin manipüle edilmesi ve mevcut güvenlik kontrollerinin aşılması yetkisiz transferlerin gerçekleştirilmesi yoluyla meydana geldiğini açıkladı. Saldırıda yaklaşık 387,5 milyon USD değerinde kripto varlığın saldırganların kontrolündeki adreslere aktarıldığı belirtilirken, zararın 464 milyon USD'nin üzerinde varlığa sahip Bitget Kullanıcı Koruma Fonu kapsamında karşılanacağı açıklandı. Blokzincir analiz şirketi Elliptic ise çeşitli göstergelere dayanarak saldırının Kuzey Kore bağlantılı aktörler tarafından gerçekleştirilmiş olma ihtimalini yüksek olarak değerlendirdi.

Tokenizasyon alanındaki gelişmeler devam ederken, bu alanda yeni bir adım da Avrupa Merkez Bankası (European Central Bank-ECB) tarafından atıldı. Eurosistem, toptan tokenleştirilmiş varlık işlemlerinin merkez bankası parasıyla mutabakatını sağlayan Pontes çözümünü 21 Eylül'de devreye aldı. Eurosistem'in tokenleştirilmiş finansa yönelik stratejisinin ilk adımını oluşturan Pontes'in, piyasa DLT platformları ile Eurosistem'in TARGET Services altyapısı arasında bağlantı kurarak tokenleştirilmiş varlık işlemlerinin güvenli ve etkin şekilde sonuçlandırılmasını desteklemesi hedefleniyor. İlk aşamada temel bir hizmet seti sunacak Pontes'in kapsamının piyasa ihtiyaçları ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda kademeli olarak genişletilmesi ve geliştirilmiş özellikleriyle tam uygulamaya 2028 yılına kadar geçilmesi planlanıyor.

ABD Merkez Bankası (Federal Reserve-FED), geçtiğimiz hafta Perşembe günü GENIUS Act kapsamında ödeme amaçlı stabil kripto varlık ihraççılara yönelik düzenleyici çerçevenin

oluşturulmasına ilişkin iki düzenleme önerisi yayımlayarak kamuoyu görüşüne açtı. İlk öneri, FED denetimindeki ödeme amaçlı stabil kripto varlık ihraççıların ihraç ettikleri varlıkları kısa vadeli ABD Hazine bonoları ve diğer yüksek kaliteli likit varlıklar gibi izin verilen rezerv varlıklarıyla tamamen desteklemesini, ayrıca sermaye ve risk yönetimi standartlarına uymasını öngörüyor. Öneri kapsamında stabil kripto varlık rezervlerinin saklanması ve FED denetimindeki bankaların stabil kripto varlıklarıyla ilgili faaliyetlerine ilişkin kuralların da netleştirilmesi planlanıyor. İkinci öneri ise FED denetimindeki sigortalı eyalet bankalarının bir bağlı ortaklık aracılığıyla ödeme amaçlı stabil kripto varlık ihraç etmek üzere FED'den onay almasına ilişkin özel bir başvuru süreci

oluşturulmasını öngörüyor. Düzenlemelere ilişkin kamuoyu görüşleri, Federal Register'da yayımlanmalarının ardından 60 gün içinde alınacak.

Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force-FATF), Türkiye'nin 5'inci tur Karşılıklı Değerlendirme Raporunu 23 Eylül'de yayımladı. Raporda, Türkiye'de kripto varlık sektörü kara para aklama ve terörizmin finansmanı açısından yüksek riskli olarak değerlendirilirken, kripto varlıklar ve kripto varlık hizmet sağlayıcılarına ilişkin yükümlülükleri de kapsayan FATF'ın 15 No'lu Tavsiyesi (Yeni Teknolojiler) bakımından Türkiye "Büyük Ölçüde Uyumlu" (Largely Compliant) olarak derecelendirilmiştir.

HAFTANIN ÖNE ÇIKAN GELİŞMELERİ (21 EYLÜL-28 EYLÜL)

Hafta boyunca ABD-Çin ticaret görüşmelerine ilişkin olumlu beklentiler ve yapay zeka şirketlerine yönelik güçlü talep küresel risk iştahını desteklerken, ABD hisse senedi piyasalarında yükseliş görüldü. Haftalık bazda S&P 500 %1,21, Nasdaq Composite %2,06 ve Dow Jones %0,28 yükseldi. Özellikle yapay zekâ yatırımlarına ilişkin iyimserlik, teknoloji ve yarı iletken şirketlerinin hisselerini destekledi. Öte yandan, ABD'nin 10 yıllık tahvil getirisi hafta içinde %5,23 seviyesine yükselerek son 19 yılın en yüksek seviyesini görürken, haftayı %5,17 seviyesinde tamamladı.

Yükselen tahvil getirileri, enflasyon görünümü ve FED'in para politikasına ilişkin beklentiler küresel piyasalarda yakından takip edildi. Jeopolitik gelişmeler tarafında ABD-İran hattında

diplomatik temas beklentileri ile petrol arzına ilişkin gelişmeler enerji piyasalarının seyrinde etkili oldu. Ham petrol fiyatlarında hafta boyunca görülen geri çekilme, enerji kaynaklı enflasyonist baskılara ilişkin endişeleri sınırlandıran bir unsur olarak öne çıktı.

Kripto varlık piyasasında ise Bitcoin hafta içerisinde yükseliş gösterirken, ABD'de işlem gören spot Bitcoin ETF'lerine yönelik fon girişleri ve küresel risk iştahındaki artış fiyatlamaları destekledi. Haftanın ikinci yarısında ABD tahvil getirilerindeki yükselişle birlikte Bitcoin'de geri çekilme görülmesi, küresel finansal koşulların kripto varlık piyasası üzerindeki etkisini yeniden öne çıkardı.

GELECEK HAFTAYA BAKIŞ (28 EYLÜL-5 EKİM)

Gelecek hafta küresel piyasalarda ABD'de açıklanacak istihdam ve enflasyon göstergeleri başta olmak üzere makroekonomik gelişmeler takip edilecek. Özellikle çekirdek PCE enflasyonu ve tarım dışı istihdam verilerinin FED'in para politikasına ilişkin beklentiler ile ABD tahvil getirileri üzerindeki etkisi yakından izlenecek. JOLTS açık iş sayısı, ADP özel sektör istihdamı ve ISM İmalat PMI verileri de haftanın öne çıkan göstergeleri arasında yer alacak. Avrupa tarafında Euro Bölgesi ve Almanya enflasyon

verileri, Asya'da ise Çin imalat PMI verileri takip edilecek.

Kripto Varlık Takvimi:

- 02.10.2026 -DoubleZero (2Z) kripto varlık kilit açılışı

KRİPTO VARLIĞA DAYALI BORSA YATIRIM FONLARI

Bitcoin: 2,385 milyon USD

21.09.2026-28.09.2026 tarihleri arasında Bitcoin ETF'lerine 2,385 milyon USD net giriş gerçekleşti.

Ethereum: 689 milyon USD

21.09.2026-28.09.2026 tarihleri arasında Ethereum ETF'lerine 689 milyon USD net giriş gerçekleşti.

Kaynak: <https://farside.co.uk/> ABD piyasalarında işlem gören BlackRock, Fidelity, Bitwise, ARK Invest, Franklin Templeton, Valkyrie, VanEck, WisdomTree ve Grayscale ETF'lerini kapsamaktadır.

EN ÇOK YÜKSELEN/DÜŞENLER (HAFTALIK)

Tablo 1: En Çok Yükselenler

Proje İsmi	Sembol	Yükseliş Oranı
Quant	QNT	%312.8↑
Bitway	BTW	%90.8↑
Pyth Network	PYTH	%29.8↑
Sui	SUI	%22.8↑
Canton	CC	%21.3↑

Tablo 2: En Çok Düşenler

Proje İsmi	Sembol	Düşüş Oranı
Akedo	AKE	%28.1↓
MemeCore	M	%24.6↓
Venice Token	VVV	%16.2↓
Lighter	LIT	%12.7↓
Rain	RAIN	%10.7↓

Kaynak: <https://coingecko.com> 28.09.2026 saat 11:40 itibarıyla piyasa değeri bakımından ilk 100 içerisinde yer alan kripto varlıklar esas alınmıştır.

TÜRKİYE'DEKİ PLATFORMLARIN TOPLAM İŞLEM HACMI (GÜNLÜK MİLYON USD)

Tablo 3: Türkiye'deki Platformların Toplam İşlem Hacmi

Platform	Hacim	
	21.09.26	28.09.26
Binance TR	283	260
BtcTurk	145	191
Paribu	131	124

21.09.2026 - 28.09.2026 tarihleri saat 10:00 itibarıyla yalnızca CoinMarketCap üzerinde yer alan platformlara ilişkin verilerden yararlanılmıştır.

21.09.2026 - 28.09.2026 tarihleri saat 10:00 itibarıyla yalnızca CoinMarketCap üzerinde yer alan platformlara ilişkin veriler esas alınarak yapılan incelemede, Türkiye'de faaliyet gösteren kripto varlık alım satım platformlarının toplam günlük işlem hacminde önceki haftaya göre sınırlı artış yaşandığı gözlemlenmiştir. Söz konusu dönemde Binance TR platformunun günlük işlem

hacmi 283 milyon dolardan 260 milyon dolara gerileyerek yaklaşık %8,13 oranında azalmıştır. BtcTurk platformunun günlük işlem hacmi ise 145 milyon dolardan 191 milyon dolara yükselerek yaklaşık %31,72 oranında artış kaydetmiştir. Paribu platformunun günlük işlem hacmi 131 milyon dolardan 124 milyon dolara gerileyerek yaklaşık %5,34 oranında azalış göstermiştir. Genel görünüm itibarıyla söz konusu üç platformun toplam günlük işlem hacmi, önceki dönem olan 559 milyon dolardan 575 milyon dolara yükselerek yaklaşık %2,86 oranında artmıştır. Türkiye kripto varlık piyasasında incelenen platformlar özelinde toplam işlem hacmindeki sınırlı artışın ağırlıklı olarak BtcTurk platformundaki belirgin hacim yükselişinden kaynaklandığı, Binance TR ve Paribu platformlarında görülen hacim düşüşlerinin ise toplam artışı sınırladığı gözlemlenmiştir.

GLOBAL PLATFORMLARIN TOPLAM İŞLEM HACMİ (GÜNLÜK MİLYAR USD)

Tablo 4: Global Platformların Toplam İşlem Hacmi

Platform	Hacim		Kayıtlı Genel Merkez
	21.09.26	28.09.26	
Binance	9.39	8.95	Dubai, BAE
OKX	2.10	2.19	Seyşeller
Coinbase	1.83	1.90	ABD
Bybit	1.39	1.58	Dubai, BAE
Upbit	1.37	1.43	Güney Kore

21.09.2026 – 28.09.2026 tarihleri saat 10:00 itibarıyla yalnızca CoinMarketCap'te yer alan platformlara ilişkin verilerden yararlanılmıştır.

21.09.2026 – 28.09.2026 tarihleri saat 10:00 itibarıyla yalnızca CoinMarketCap'te yer alan platformlara ilişkin veriler esas alınarak yapılan incelemede, küresel ölçekte faaliyet gösteren kripto varlık platformlarının toplam günlük işlem hacminde önceki haftaya göre sınırlı düşüş olduğu, platform bazında ise Binance dışındaki platformlarda artış görüldüğü gözlemlenmiştir.

Binance platformunun günlük işlem hacmi 9,39 milyar dolardan 8,95 milyar dolara gerileyerek yaklaşık %4,69 oranında azalmıştır. OKX platformunun günlük işlem hacmi 2,10 milyar dolardan 2,19 milyar dolara yükselerek yaklaşık

%4,29 oranında artış göstermiştir. Coinbase platformunun günlük işlem hacmi 1,83 milyar dolardan 1,90 milyar dolara çıkarak yaklaşık %3,83 oranında artmıştır. Bybit platformunun günlük işlem hacmi 1,39 milyar dolardan 1,58 milyar dolara yükselerek yaklaşık %13,67 oranında artış kaydederken, Upbit platformunun günlük işlem hacmi 1,37 milyar dolardan 1,43 milyar dolara yükselerek yaklaşık %4,38 oranında artış göstermiştir.

Genel görünüm itibarıyla incelenen beş platformun toplam günlük işlem hacmi, önceki dönem olan 16,08 milyar dolardan 16,05 milyar dolara gerileyerek yaklaşık %0,19 oranında sınırlı azalmıştır. Sıralama açısından Binance ilk sıradaki yerini korurken, OKX ikinci, Coinbase üçüncü, Bybit dördüncü ve Upbit beşinci sıradaki konumlarını sürdürmüştür. Toplam hacimdeki sınırlı düşüşün Binance platformunda gözlenen hacim azalmasından kaynaklandığı, OKX, Coinbase, Bybit ve Upbit platformlarında görülen artışların ise toplam düşüşü büyük ölçüde sınırladığı gözlemlenmiştir.

MKK KRİPTO VARLIK PİYASA VERİLERİ (HAFTALIK)

Tablo 5: MKK Kripto Varlık Verileri

KV PİYASA DEĞERİ		YATIRIMCI SAYISI	
28 Eylül	192,12 Milyar TL	28 Eylül	3.713.681 kişi
21 Eylül	179,66 Milyar TL	21 Eylül	3.704.999 kişi
BAKİYELERDEKİ FARKLI KV SAYISI		KVMKS ÜYE PLATFORM SAYISI	
28 Eylül	1.527	28 Eylül	43
21 Eylül	1.524	21 Eylül	43

HAFTALIK KRİPTO VARLIK İŞLEM HACMİ SIRALAMASI			
21.09.2026-28.09.2026 İlk 5 Varlık			
1-USDT 2-XRP 3-BTC 4-SAGA 5-PEPE			

YATIRIMCI PROFİLİ			
28.09.2026			
YERLİ	YABANCI	KADIN	ERKEK
3.707.290	5.655	623.753	3.088.536
KURUMSAL		BİREYSEL	
656		3.712.289	

Karşılaştırma, 21 Eylül 2026 tarihli MKK kurumsal internet sitesi kaydı ile 28 Eylül 2026 saat 12.00 itibarıyla VAP'ta görüntülenen veriler esas alınarak hazırlanmıştır.

MKK tarafından Veri Analiz Platformu'nda (VAP) yayımlanan verilere göre, 28 Eylül 2026 itibarıyla kripto varlık bakiyelerinin toplam piyasa değeri 192,12 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Piyasa değeri, 21 Eylül 2026 tarihindeki 179,66 milyar TL seviyesine göre 12,46 milyar TL (%6,94) artmıştır.

Aynı dönemde yatırımcı sayısı 3.704.999 kişiden 3.713.681 kişiye yükselerek 8.682 kişi (%0,23) artmıştır. Bakiyelerdeki farklı kripto varlık sayısı 1.524 adetten 1.527 adede yükselirken KVMKS'ye üye platform sayısı 43 ile değişmemiştir. 21-28 Eylül 2026 döneminde haftalık işlem hacmi bakımından ilk beş kripto varlık sırasıyla USDT, XRP, BTC, SAGA ve PEPE olmuştur.

Yatırımcı profilinde 3.707.290 yerli ve 5.655 yabancı yatırımcı bulunurken; 623.753 kadın,

3.088.536 erkek, 3.712.289 bireysel ve 656 kurumsal yatırımcı kaydedilmiştir.

ULUSAL DÜZENLEMELER KAPSAMINDAKİ GELİŞMELER

23 Eylül 2026 tarihli ve 33379 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren MASAK Genel Tebliği (Sıra No: 34) ile Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin (BMGK) terörizmin finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine ilişkin listeleme kararları kapsamında, yükümlüler tarafından ivedilikle alınması gereken tedbirler düzenlenmiştir. Tebliğ kapsamında:

- 6415 ve 7262 sayılı Kanunlar kapsamına giren BMGK listeleme kararlarına ilişkin olarak Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla iletilen bilgiler, MASAK’ın internet sitesinde yayımlanarak duyurulacaktır.

- Yükümlüler, 5549 sayılı Kanun’un işlemlerin ertelenmesini düzenleyen 19/A maddesi başta olmak üzere ilgili mevzuat uyarınca, listelenen kişi, kuruluş veya organizasyonların gerçekleştirmek istediği işlemleri ivedilikle MASAK’a bildirmek ve bu işlemlerin ertelenmesine yönelik gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Söz konusu yükümlülükler, kripto varlık hizmet sağlayıcılar dahil olmak üzere Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 4’üncü maddesinde sayılan yükümlüler için geçerlidir.

ULUSLARARASI RAPORLARDAN YANSIMALAR

BlackRock – The Machine-Native Economy Raporu

BlackRock Digital Assets Research tarafından yayımlanan *The Machine-Native Economy* başlıklı raporda, bugüne kadar büyük ölçüde paralel gelişim gösteren yapay zeka ve dijital varlık ekosistemlerinin ortak bir ekonomik altyapı üzerinde giderek daha fazla yakınsamaya başladığı değerlendirilmektedir. Raporda yapay zeka “makineye özgü zeka”, dijital varlıklar ise “makineye özgü para” olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu yakınsamanın merkezinde, sınırlı insan müdahalesiyle çok adımlı görevleri planlayıp gerçekleştirebilen ajan tabanlı yapay zeka sistemleri (Agentic AI)¹ ile programlanabilir ödeme ve mutabakat altyapısı sunan blokzincirlerin yer aldığı belirtilmektedir. BlackRock, yapay zekanın yaygınlaşmasının dijital varlıklara yönelik talep, kullanım alanı ve uygulama gelişimi açısından henüz yeterince fiyatlanmamış yapısal bir katalizör olabileceğini değerlendirmektedir. Raporda, yapay zeka ve blokzincir mimarileri arasındaki işlevsel benzerliğe de dikkat çekilmektedir. Büyük dil

modelleri (LLM)² insan dilini makinelerin işleyebileceği sayısal tokenlara³ dönüştürürken, blokzincirler nakit, menkul kıymet, fon payı ve diğer ekonomik hakların standartlaştırılmış dijital tokenlar aracılığıyla temsil edilmesini sağlamaktadır. Böylece bilgi ve ekonomik haklar, makineler tarafından doğrudan okunabilen ve işlenebilen yapılara dönüştürülmektedir. BlackRock, söz konusu standardizasyonun yapay zeka ajanlarının bakiye, işlem kuralları ve yetkilendirmeleri değerlendirerek işlemleri otomatik olarak başlatmasını ve mutabakat süreçlerini doğrulamasını kolaylaştırabileceğini belirtmektedir. Raporda ayrıca Bitcoin Policy Institute tarafından gerçekleştirilen kontrollü simülasyonlara yer verilmekte olup incelenen yapay zeka modellerinin günlük ödemelerde stabil kripto varlıkları, uzun vadeli değer saklama amacıyla ise Bitcoin’i tercih etme eğilimi gösterdiği aktarılmaktadır. Bununla birlikte BlackRock, bu bulguların gerçek ekonomik faaliyetlerde gözlenen ajan davranışlarını değil, simüle edilmiş model yanıtlarını yansıttığını özellikle vurgulamaktadır. Raporun ikinci ana başlığında, yapay zeka ajanlarının gerçek

¹ **Ajan tabanlı yapay zeka (Agentic AI):** Bir hedefe ulaşmak için yapılması gereken adımları planlayabilen, gerekli araç ve verileri kullanabilen ve görevleri belirli ölçüde bağımsız şekilde gerçekleştirebilen yapay zeka sistemlerini ifade eder.

² **Büyük Dil Modeli (LLM):** Büyük miktarda metin verisi üzerinde eğitilerek insan dilini anlamak, üretmek ve işlemek

üzere geliştirilen yapay zeka modelidir.

³ **Token:** Yapay zeka modellerinde metnin model tarafından işlenebilmesi için ayrıldığı kelime, kelime parçası veya karakter gibi küçük birimleri ifade eder.

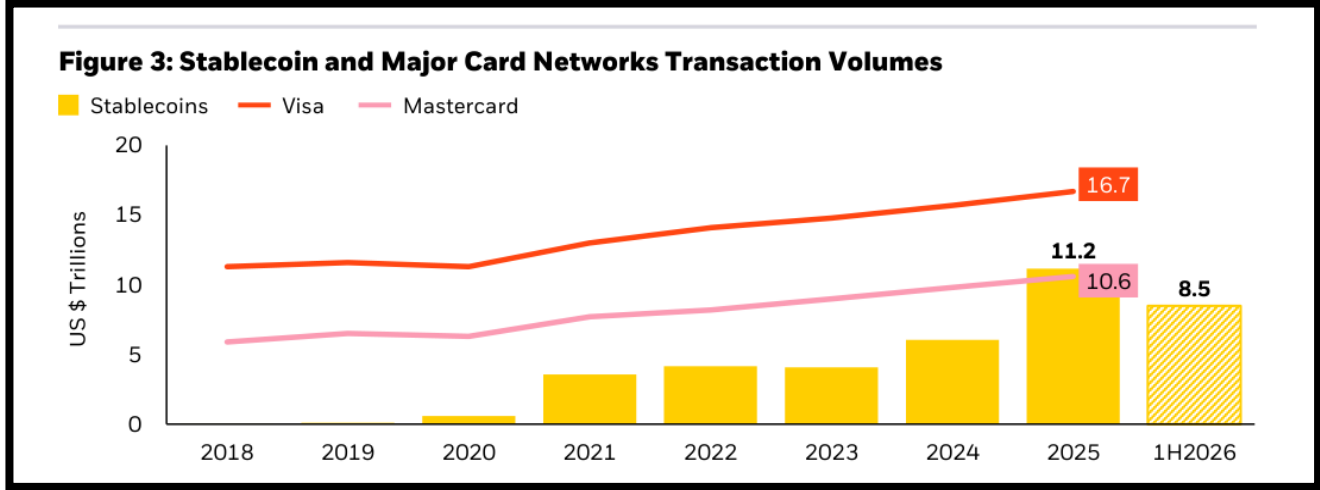
dünyadaki görevleri üstlenmesiyle birlikte ödeme altyapısına yönelik ihtiyaçların da değişebileceği değerlendirilmektedir. API çağrıları, veri satın alımları ve hesaplama kapasitesinin kullanım bazlı ücretlendirilmesi gibi işlemlerin, 7/24 gerçekleşen düşük tutarlı ve yüksek frekanslı makineden makineye ödemeleri artırabileceği belirtilmektedir. Bu kapsamda Model Context Protocol (MCP)⁴ ve Agent2Agent (A2A)⁵ gibi standartların üzerine x402⁶, Machine Payments Protocol (MPP) ve Agentic Commerce Protocol gibi yeni ödeme protokollerinin geliştirildiği, stabil kripto varlıkların ise söz konusu yapılarda ödeme ve mutabakat aracı olarak kullanılabileceği ifade edilmektedir.

Stabil Kripto Varlıklar İşlem Katmanında Öne Çıkıyor

Stabil kripto varlıklar, raporda ajan tabanlı

ticarete kullanılabilecek başlıca işlem araçlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Eylül 2026 itibarıyla dolaşımdaki stabil kripto varlıkların toplam piyasa değeri 300 milyar doların üzerinde bulunurken, düzeltilmiş işlem hacmi 2025 yılında 11 trilyon doları aşmıştır. Aynı dönemde Visa'nın toplam ödeme hacmi 16,7 trilyon dolar, Mastercard'ın hacmi ise 10,6 trilyon dolar olarak gösterilmektedir. (Grafik 1). Stabil kripto varlık kullanımındaki artışın etkisinin yalnızca ödeme işlemleriyle sınırlı kalmayabileceği, bu varlıkların üzerinde çalıştığı blokzincir ağlarına yönelik talebi de artırabileceği değerlendirilmektedir. Ethereum gibi ağlarda stabil kripto varlık faaliyetlerinin artması, işlem ücretleri, blok alanı ve doğrulayıcı hizmetlerine yönelik talebi destekleyebilmektedir. Bununla birlikte BlackRock, söz konusu etkinin her ağın ücret ve staking yapısına bağlı olarak farklılık gösterebileceğini belirtmektedir.

Grafik 1: Stabil Kripto Varlık ve Başlıca Kart Ağlarının İşlem Hacimleri⁷



Kaynak: BlackRock Digital Assets Research; Visa Onchain Analytics, Allium, Visa ve Mastercard yıllık raporları ve SEC bildirimleri.

Hesaplama Kapasitesinin Yeni Bir Dijital Varlık ve Finansman Alanına Dönüşme Potansiyeli

Raporun üçüncü ana tezinde, yapay zeka ekonomisinin büyümesiyle birlikte hesaplama kapasitesinin ayrı ve giderek daha önemli bir ekonomik kaynak haline gelebileceği değerlendirilmektedir. Bazı tahminlerde 2025-2030 dönemindeki kümülatif yapay zeka

sermaye harcamalarının 5 trilyon doları aşabileceği belirtilirken, BlackRock yalnızca veri merkezi yatırımlarına değil, modellerin sürekli geliştirilmesi için gereken işletme giderlerine de dikkat çekmektedir. Hesaplama kapasitesi zaman içerisinde enerji veya diğer emtia piyasalarına benzer şekilde fiyatlanan, finansmanı sağlanan ve riskten korunma araçlarına konu olan bir varlığa dönüşebilir. GPU nesilleri arasındaki verimlilik farkları, bölgesel

⁴ **Model Context Protocol (MCP):** Yapay zeka uygulamalarının harici veri kaynaklarına ve araçlara standart bir yöntemle bağlanmasını sağlayan protokoldür.

⁵ **Agent2Agent (A2A):** Farklı yapay zeka ajanlarının birbirleriyle iletişim kurmasını, bilgi paylaşmasını ve görevler üzerinde koordineli şekilde çalışmasını sağlayan standarttır.

⁶ **x402:** HTTP 402 "Payment Required" standardını temel

olarak makineler veya yapay zeka ajanları tarafından başlatılan dijital ödemelerin gerçekleştirilmesini amaçlayan ödeme protokolüdür.

⁷ Stabil kripto varlık işlem hacimleri ile Visa ve Mastercard ödeme hacimleri farklı metodolojiler kullanılarak hesaplandığından, veriler doğrudan karşılaştırılabilir nitelikte değildir.

enerji maliyetleri ve fiziksel kapasitenin teslimi gibi unsurlar standart ürünlerin geliştirilmesini zorlaştırabilecek olmakla birlikte, mevcut emtia piyasalarında kullanılan baz piyasaları ve fark sözleşmeleri benzeri yapıların bu alanda örnek teşkil edebileceği değerlendirilmektedir. Raporda, ilerleyen dönemde hesaplama kapasitesine dayalı vadeli işlemler ile kullanım hakkını temsil eden standartlaştırılmış dijital hakların geliştirilebileceği ve bu hakların transfer edilebileceği, teminat olarak kullanılabileceği ve programlanabilir altyapılar üzerinden mutabakata konu olabileceği bir piyasa yapısının ortaya çıkabileceği belirtilmektedir.

Rapor genel olarak değerlendirildiğinde, makinelerin ekonomik faaliyetlerde daha etkin rol üstlenmesiyle birlikte yapay zeka ile blokzincir tabanlı dijital varlıkların giderek daha fazla yakınsayacağı değerlendirilmektedir. Bu yapı içerisinde stabil kripto varlıkların düşük tutarlı ve yüksek frekanslı ödemelerde, tokenize edilmiş

gerçek dünya varlıklarının dijital mülkiyet ve teminat altyapısında, yerel kripto varlıkların ise ağ güvenliği ve mutabakat süreçlerinde rol oynayabileceği belirtilmektedir. Hesaplama kapasitesinin de zaman içerisinde finansal sözleşmelere konu olabilecek yeni bir ekonomik kaynağa dönüşebileceği, bu kapasiteye ilişkin hakların ise dijital olarak temsil edilerek transfer, teminat ve mutabakat işlemlerinde kullanılabileceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte raporda, ajan tabanlı ödeme faaliyetleri ile hesaplama kapasitesine dayalı standart ve likit piyasaların henüz erken aşamada olduğu vurgulanmaktadır. Bu nedenle ortaya konulan çerçeveye, mevcut piyasa yapısının tanımından ziyade, yapay zekanın daha otonom hale gelmesi durumunda dijital varlık altyapısının hangi alanlarda ekonomik işlev kazanabileceğine ilişkin ileriye dönük bir değerlendirme niteliğindedir. Raporda, yapay zekanın dijital varlıkların benimsenmesini destekleyebilecek yapısal bir katalizör olabileceği ifade edilmektedir.

HAFTANIN KONUSU: KRİPTO VARLIKLARDA COIN DAYS DESTROYED (CDD) GÖSTERGESİ

Blokzincirlerin şeffaf yapısı, kripto varlık piyasalarında yalnızca fiyat ve işlem hacmi gibi piyasa verilerinin değil, ağ üzerinde gerçekleşen işlemlerin de analiz edilmesine imkan sağlamaktadır. "On-chain analiz" olarak adlandırılan bu yaklaşım kapsamında kripto varlıkların ne kadar süre hareketsiz kaldığı, hangi dönemlerde hareket ettirildiği ve uzun süredir hareketsiz olan varlıkların ne zaman yeniden dolaşıma girdiği gibi bilgiler çeşitli göstergeler aracılığıyla izlenebilmektedir. Bu göstergelerden biri olan Coin Days Destroyed (CDD), transfer edilen kripto varlıkların yalnızca miktarını değil, ne kadar süredir hareket etmediklerini de dikkate almasıyla işlem hacmi göstergelerinden ayrılmaktadır. Glassnode'a göre CDD kavramının kullanımı Bitcoin ekosisteminde 2011 yılına kadar uzanmaktadır.

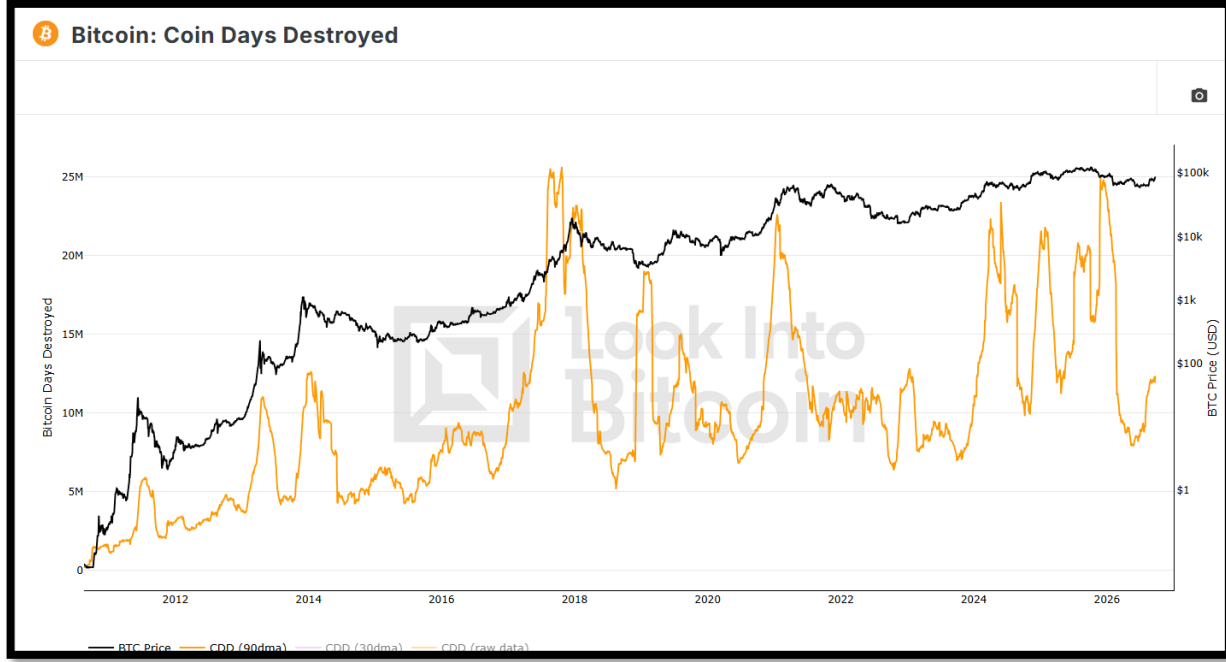
Coin Days Destroyed Nasıl Hesaplanır?

CDD göstergesinin temelinde coin day, diğer bir ifadeyle kripto varlık günü kavramı

bulunmaktadır. Bir birim kripto varlık, hareket etmeden kaldığı her gün için bir coin day biriktirmektedir. Söz konusu varlık transfer edildiğinde ise o ana kadar biriktirdiği coin day'ler destroyed, yani yok edilmiş kabul edilmekte ve CDD göstergesine yansıtılmaktadır. Buradaki yok edilme ifadesi kripto varlığın ortadan kalktığı anlamına gelmemekte, yalnızca söz konusu varlığın biriktirmiş olduğu bekleme süresinin sıfırlanmasını ifade etmektedir.

Örneğin 1 BTC'nin 100 gün boyunca hareket etmemesinin ardından transfer edilmesi durumunda 100 coin day yok edilmiş olur. Benzer şekilde 10 BTC'nin 10 gün sonra hareket ettirilmesi de 100 coin day yaratmaktadır. Dolayısıyla aynı CDD değeri farklı miktar ve bekleme süresi kombinasyonlarından kaynaklanabilmektedir. Bu özellik göstergenin hem transfer edilen kripto varlık miktarını hem de bu varlıkların yaşını birlikte değerlendirmesini sağlamaktadır.

Grafik 2: Bitcoin: Coin Days Destroyed



Kaynak: <https://www.lookintobitcoin.com/charts/coin-days-destroyed-cdd/>

Grafik 2’de CDD değerinin tarih boyunca çoğunlukla görece düşük seviyelerde seyrettiği, ancak belirli dönemlerde keskin sıçramaların meydana geldiği görülmektedir. Bu sıçramalar, yüksek miktarda Bitcoin’in ve/veya uzun süredir hareketsiz bulunan Bitcoin’lerin yeniden hareket ettiğini göstermektedir. Dolayısıyla standart işlem hacminden farklı olarak CDD, yalnızca ne kadar Bitcoin’in transfer edildiğini değil, hareket eden Bitcoin’lerin hareketsiz kalma süresini de dikkate almaktadır. Bu özelliği, özellikle uzun vadeli yatırımcıların davranışlarının

değerlendirilmesinde göstergenin önemini artırmaktadır. Bununla birlikte, CDD’de meydana gelen her yükselişin satış gerçekleştiği şeklinde yorumlanmaması gerekmektedir. Gösterge Bitcoin’lerin hareket ettiğini ölçmekte, ancak transferin amacını tek başına ortaya koymamaktadır. Uzun süredir kullanılmayan bir cüzdandan başka bir cüzdana yapılan transferler, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının soğuk cüzdan düzenlemeleri, saklama hizmeti sağlayıcısı değişiklikleri veya büyük ölçekli dağıtımlar da CDD’nin yükselmesine neden olabilir.

KRİPTO VARLIK PİYASASI E-BÜLTEN

TSPB Adına İmtiyaz Sahibi

Serdar Sürer

Genel Sekreter

Genel Yayın Yönetmeni

Serdar Sürer

Genel Sekreter

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Elif Gönençer

Genel Sekreter Yardımcısı

Editör

Meltem Çağlar Çakmak

Müdür / Finansal Teknolojiler ve Dijital Dönüşüm Müdürlüğü

Editör Yardımcısı

Utku Deniz

Uzman / Finansal Teknolojiler ve Dijital Dönüşüm Müdürlüğü

İçerik

Azat Bolcal

Müdür Yardımcısı / Finansal Teknolojiler ve Dijital Dönüşüm Müdürlüğü

Utku Deniz

Uzman / Finansal Teknolojiler ve Dijital Dönüşüm Müdürlüğü

Cemre Doğan

Uzman / Finansal Teknolojiler ve Dijital Dönüşüm Müdürlüğü

Bu yayınımıza www.tspb.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Bilgi için: kvhs@tspb.org.tr

Kripto Varlık Piyasası E-Bülteni, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği (TSPB) tarafından bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu bültende yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki değerler, hazırlandığı tarih itibarıyla güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Bilgilerin hata ve eksikliğinden ve ticari amaçla kullanılmasından doğabilecek zararlardan TSPB hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Raporda yer alan bilgiler referans gösterilmek şartıyla izinsiz yayınlanabilir.

Yasal Uyarı:

Bu bültende yer alan bilgi, değerlendirme ve yorumlar genel nitelikte olup, hiçbir şekilde yatırım tavsiyesi değildir ve yatırım danışmanlığı kapsamında değerlendirilmemelidir. Bülten kapsamındaki görüş, analiz ve veriler yalnızca bilgilendirme amacı taşımakta olup, herhangi bir yatırım aracının alım, satım veya elde tutulmasına yönlendirmemektedir ve öneri niteliğinde değildir. Söz konusu içerikler, yatırımcıların risk ve getiri tercihleri ile mali durumları dikkate alınmadan hazırlanmıştır. Paylaşılan verilerin doğruluğu ve güncelliği konusunda garanti verilmemektedir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yalnızca mevzuatla belirlenen kriterleri sağlayan yatırımcılara, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş şirketlerle imzalanacak Yatırım Danışmanlığı Sözleşmesi çerçevesinde sunulabilir.

© Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği, tüm hakları saklıdır

KAYNAKÇA

<https://charts.bitbo.io/cdd/>
<https://docs.glassnode.com/further-information/metric-guides/coin-days-destroyed/cdd-coin-days-destroyed>
<https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/kuresel-piyasalarda-gozler-abd-de-aciklanacak-onemli-verilere-cevrildi/4069932>
<https://www.bitget.com/support/articles/12560603896024>
<https://www.bitget.com/support/articles/12560603896108>
<https://www.blackrock.com/us/individual/literature/whitepaper/the-machine-native-economy.pdf>
<https://www.bloomberg.com/news/articles/2026-09-21/meta-s-new-muse-ai-app-tops-charts-draws-strong-early-reviews>
<https://www.bloomberght.com/abd-ve-cin-den-30-ar-milyar-dolarlik-urun-icin-tarife-mutabakati-3789537>
<https://www.cnbc.com/veriler/abd-de-imalat-sanayi-pmi-52-ayin-zirvesine-cikti-h37910>
<https://www.coingecko.com/learn/coin-days-destroyed-cdd>
<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2026/html/ecb.pr260921~e754847a7b.pt.htm>
<https://www.elliptic.co/insights/bitget-attack-pushes-suspected-north-korea-crypto-heists-over-1-billion-in-2026/>
<https://www.lookintobitcoin.com/charts/coin-days-destroyed-cdd/>
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/09/20260923-2.htm>
kucoin.com/knowledge-base/Analysis/what-is-coin-days-destroyed-cdd-in-crypto?x=tr_TR